

יא מְעַכְבִּין אֶת הַכֹּפֶרָה – שאם לא הביא את אשמו, לא נתכפר לו. חוץ מְאָשֵׁם נְזִיר – שנטמא למת, שצריך להביא אשם ושני עופות, אחד לחטאת ואחד לעולה. ואף על פי שלא הביא את אשמו, יכול למנות את ימי נזירותו מחדש, ובלבד שהקריב את חטאתו (נזירות ו, יא-ב). סֶפֶק נְזִיר – שנטמא (רש"י כרתות כו, א). וסֶפֶק מְחַסְרֵי כֹפֶרָה – הזב והזבה והיולדת והמצורע, שהם חייבים להביא קרבן להשלמת טהרתם, שאם לא הביאו אותו, אסור להם לאכול מן הקרבנות (מחוסרי כפרה א, א). ואם יש ספק בדינם, חייבים להביא קרבן (לזבה ולילדת ראה שם, לזב ראה שם ב, ג). וסֶפֶק שׁוֹטָה – שהיא אשת איש החשודה בניאוף, לאחר שהוזהרה שלא להתייחד עם אדם מסוים, והתייחדה עמו, שמבררים

במקדש אם חטאה, ובעלה חייב להביא מנחה (שׁוֹטָה א, א-ב, ג, טו). וכל שׁוֹטָה היא בגדר ספק שׁוֹטָה, מפני שדין שׁוֹטָה בא על הספק (רש"י כרתות כו, א). אַחַר יוֹם הַכֹּפֶרִים – אף על פי שיום הכיפורים מכפר על ספק חטא, כי רק ה' יודע אם חטא האדם (לעיל ט), דין הנזיר ומחוסרי כפרה והשׁוֹטָה אינו כן: הנזיר, מפני שהקרבן בא להתיר לו למנות נזירות חדשה ולא לכפר על חטאו; ומחוסרי כפרה, מפני שקרבנם בא להתיר להם לאכול קודשים ולא לכפר על חטאם (מחוסרי כפרה א, א; בבלי כרתות שם); והשׁוֹטָה, מפני שקרבנה בא לברר אם חטאה אם לא חטאה ולא לכפר על מעשיה (בבלי שם).

יב יוֹצֵא לְהַרְגַּם מִבֵּית דִּין – על עברה אחרת שעונשה מוות. זָבַח זְבוּחַ – קרבנו שחוט. מִשְׁהִין אוֹתוֹ עַד שְׁיִזְרַק הַדָּם – שיתכפר עונו, שזריקת הדם מכפרת אותו (פסולי המוקדשין יג, ג). אֵין מִשְׁהִין אוֹתוֹ – מפני "שאינ מענין [משהיה] את הדין" (סנהדרין יב, ה).

א הָעוֹשֶׂה עֲבֵרוֹת הַרְבֵּה בְּעֵלָם אָחַד – אפילו בהעלם אחד, ששגג כמה פעמים, ולא ידע (=נעלם ממנו) בעת שעשה כל אחד מן המעשים שהמעשה אסור או מה העונש על עשייתו, ורק אחר כך נודע לו הדבר. עַל כֵּל אַחַת וְאַחַת – על כל איסור חטאת אחת, אף אם עשה אותו כמה פעמים. הַשְּׁלֵשׁ וְאַרְבָּעִים אֱלוֹ שְׁמִינֵינוּ – לעיל א, ד. והכוונה שעבר על כל מה שאפשר, מפני שיש איסורים השייכים באיש ובאישה,

ויש איסורים השייכים רק באיש, כגון "השוכב עם זכור", ויש השייכים רק באישה, כגון "האישה המביאה את הבמה עליה" (לח"מ). מִשׁוּם שְׁמוֹת הַרְבֵּה – שבמעשה אחד שעשה, עבר על כמה איסורים מן התורה, כאמור להלן.

י וְכֵן הִמְבַּעַט בְּיוֹם הַכֹּפֶרִים – אֵין יוֹם הַכֹּפֶרִים מְכַפֵּר עָלָיו. לְפִיכֵךְ, אִם נִתְחַיֵּב בְּאֶשֶׁם תְּלוּי, וְעָבַר עָלָיו יוֹם הַכֹּפֶרִים וְהוּא מְבַעַט בּוֹ – הָרִי זֶה לֹא נִתְכַפֵּר לוֹ, וְכִשְׁיִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה אַחַר יוֹם הַכֹּפֶרִים חָיֵב לְהִבִּיא כֹּל אֶשֶׁם תְּלוּי שֶׁהָיָה חָיֵב בּוֹ.

יא כֹּל אֲשָׁמוֹת שֶׁבַתּוֹרָה מְעַכְבִּין אֶת הַכֹּפֶרָה חוּץ מְאָשֵׁם נְזִיר. סֶפֶק נְזִיר, וְסֶפֶק מְחַסְרֵי כֹפֶרָה, וְסֶפֶק שׁוֹטָה – בְּלֵן מְבִיאִין קְרָבְנֹתֶיהֶן אַחַר יוֹם הַכֹּפֶרִים.

קרבן נידון למוות

יב מִי שֶׁהוּא מְחַיֵּב חֲטָאת אוֹ אֶשֶׁם, וְהָרִי הוּא יוֹצֵא לְהַרְגַּם מִבֵּית דִּין: אִם הָיָה זָבַח זְבוּחַ – מִשְׁהִין אוֹתוֹ עַד שְׁיִזְרַק הַדָּם, וְאַחַר כֵּן יַהֲרֹג; וְאִם עֲדִין לֹא נִשְׁחַט – אֵין מִשְׁהִין אוֹתוֹ עַד שְׁיִקְרִיבוּ עָלָיו.

פֶּרֶק רְבִיעִי

חייב חטאת בעברות רבות

עברות שונות מחייבות חטאות נפרדות

א הָעוֹשֶׂה עֲבֵרוֹת הַרְבֵּה בְּעֵלָם אָחַד – חָיֵב חֲטָאת עַל כֹּל אַחַת וְאַחַת. אֶפְלוּ עָשָׂה הַשְּׁלֵשׁ וְאַרְבָּעִים אֱלוֹ שְׁמִינֵינוּ בְּעֵלָם אָחַד – מְבִיא שְׁלֹשׁ וְאַרְבָּעִים חֲטָאוֹת. וְכֵן אִם עָשָׂה מְעַשֶׂה אָחַד שֶׁהוּא חָיֵב עָלָיו מִשׁוּם שְׁמוֹת הַרְבֵּה – חָיֵב עַל כֹּל שֵׁם

וְשֵׁם; וְהוּא שְׂיֵהִיּוּ הָאֶסוּרִין כִּלְן בְּאִין כְּאֶחָת אוֹ אֶסוּר מוֹסִיף אוֹ אֶסוּר כּוֹלָל.

שתי דוגמאות לאיסור שבא כאחת

א ² פִּיצַד? הַשׁוֹחֵט בְּהֵמַת קִדְשִׁים חוּץ לְעִזְרָה בַּשַּׁבָּת לְעִבּוּדָה זָרָה – חֵיב שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת: מִשּׁוּם שׁוֹחֵט קִדְשִׁים בַּחוּץ, וּמִשּׁוּם מְחַלֵּל שַׁבָּת, וּמִשּׁוּם עוֹבֵד עִבּוּדָה זָרָה, שְׂהָרִי שְׁלֹשֶׁת הָאֶסוּרִין בְּאִין כְּאֶחָת.

א ³ בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּאֹמֵר: בְּגִמְר זְבִיחָה הוּא עוֹבֵד אוֹתָהּ. אֲבָל אִם לֹא הִיְתָה פּוֹנְתוֹ לְכָךְ – מִשִּׁישְׁחֵט בָּהּ מְעַט לְשֵׁם עִבּוּדָה זָרָה, תֵּאָסֵר. וְאִינוּ חֵיב מִשּׁוּם שׁוֹחֵט בַּחוּץ עַד שִׁישְׁחֵט שְׁנַיִם אוֹ רֵב שְׁנַיִם, וְנִמְצָא כְּשֶׁגִּמַּר הַשְּׁחִיטָה שְׁחַט בְּהֵמָה הָאֶסוּרָה לְקַרְבָּן, שְׂאִינוּ חֵיב עֲלֶיהָ מִשּׁוּם שׁוֹחֵט בַּחוּץ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּמַעֲשֵׂה הַקְּרָבָנוֹת (יח, ט).

א ⁴ הִיְתָה חֲטָאת הָעוֹף וְהָיָה חֲצִי הַקְּנָה שְׁלָה פָּגוּם, וְהוֹסִיף בּוֹ כָּל שֶׁהוּא בַּשַּׁבָּת לְשֵׁם עִבּוּדָה זָרָה – חֵיב שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת, שְׂהָרִי שְׁלֹשֶׁת הָאֶסוּרִין בְּאִים כְּאֶחָת. וְכֵן הָעוֹשֶׂה מְלֶאכֶה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁחָל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת חֵיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת, מִפְּנֵי שְׁשֵׁנֵי הָאֶסוּרִין בְּאִין כְּאֶחָת.

דוגמאות לאיסור שבא כאחד ואיסור מוסיף

א ⁵ הֲבֵא עַל אֶשֶׁת אַחִיו הַקְּיָם כְּשֶׁהִיא נְדָה – מִבֵּיא שְׁלֹשׁ חֲטָאוֹת: מִשּׁוּם אֶשֶׁת אִישׁ וּמִשּׁוּם אֶשֶׁת אָח, וְהֵם שְׁנֵי אֶסוּרִין הַבָּאִים כְּאֶחָד, וּמִשּׁוּם נְדָה, שֶׁהוּא אֶסוּר מוֹסִיף, שְׁמַתוּף שְׁנוֹסֵף בָּהּ אֶסוּר זֶה לְבַעֲלָהּ, נוֹסֵף לִיבְמָהּ. וְכֵן כָּל פְּיוּצָא בְּזָה.

א ⁶ הֲבֵא עַל אָבִיו חֵיב שְׁתֵּים: מִשּׁוּם "עֲרֹנוֹת אָבִיךָ [...]" לֹא תִגְלֶה" (ויקרא יח, ט) וּמִשּׁוּם "וְאֶת זָכַר לֹא תִשְׁכַּח" (שם יח, כב). וְכֵן הֲבֵא עַל אָחִי אָבִיו חֵיב שְׁתֵּים, שְׁנֵאמַר: "עֲרֹנוֹת אָחִי אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה" (שם יח, ד).

א ⁴ חֲצִי הַקְּנָה שְׁלָה פָּגוּם – חַתוּךְ, שְׂאִינוּ מִנְבֵּל אֶת הָעוֹף. בְּעוֹף דִּי בַשְּׁחִיטָה רֹב סִימָן אֶחָד (שְׁחִיטָה שֶׁ; א, יא). שְׁלֹשֶׁת הָאֶסוּרִין בְּאִים כְּאֶחָת – מִפְּנֵי שֶׁבִשְׂעָה שֶׁשְׁחַט כָּל שֶׁהוּא, כָּבֵר רֹב הַסִּימָן שְׁחוּט, וְחָלוּ כָּל הָאֶסוּרִים. הָעוֹשֶׂה מְלֶאכֶה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁחָל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת – שֶׁמִּכְנִסֵּת הַיּוֹם אֶסוּר לַעֲשׂוֹת מְלֶאכֶה מִשּׁוּם שַׁבַּת וּמִשּׁוּם יוֹם הַכַּפּוּרִים כְּאֶחָד.

א ⁵ אֶשֶׁת אַחִיו הַקְּיָם – בְּעוֹד אַחִיו חֵי. הַבָּאִים כְּאֶחָד – שֶׁמִּשְׁנֵשָׂא אַחִיו נִאֶסְרָה עָלָיו מִשּׁוּם אֶשֶׁת אִישׁ וּמִשּׁוּם אֶשֶׁת אַח. שְׁנוֹסֵף בָּהּ אֶסוּר זֶה לְבַעֲלָהּ – וּמִתוּךְ כֵּן נִאֶסְרָת גַּם עַל הָאֵחׁ בְּאֶסוּר זֶה, אִף עַל פִּי שֶׁכָּבֵר הִיא אֶסוּרָה לּוֹ מִשּׁוּם אֶסוּרִים אַחֵרִים. לִיבְמָה – אַחִי בַעֲלָהּ.

א ⁶ חֵיב שְׁתֵּים – מִפְּנֵי שְׁנֵי הָאֶסוּרִים בְּאִים כְּאֶחָד.

וְהוּא שְׂיֵהִיּוּ הָאֶסוּרִין כִּלְן וְכו' – הַכֹּלל הוּא: אִין אֶסוּר חָל עַל אֶסוּר. כְּלוּמַר, דְּבַר שֶׁחָל עָלָיו אֶסוּר מִסּוּיָם, אֶסוּר שְׁנֵי אִינוּ יִכּוֹל לְחַל עָלָיו כְּדִי לְהַתְּחִיב בְּעִישָׁה נּוֹסֶפֶת. דְּרָךְ מִשְׁל, בְּשׂר נְבִלָה (אוֹ בְּשׂר בְּהֵמָה לֹא כִשְׂרָה אוֹ חֶלֶב) שֶׁנִּתְבַּשַׁל בְּחֶלֶב אֶסוּר רַק מִשּׁוּם נְבִלָה, אֲבָל לֹא מִשּׁוּם אֶסוּר אֶכִּילַת בְּשׂר בְּחֶלֶב. הַחֲרִיגִים לְכֹלל זֶה: אֶסוּר בַּת אַחַת, כְּשֶׁשְׁנֵי הָאֶסוּרִים נּוֹצְרוּ בּוֹ זְמַנִּית; אֶסוּר מוֹסִיף, הַמוֹסִיף בּוֹ אֶסוּר בִּיחַס לְאִנְשִׁים אַחֵרִים (כְּגוֹן אֶלְמָנָה שֶׁהִיטָה אֶסוּרָה רַק לְכַהֵן גְּדוֹל שֶׁהִתְגַּרְשָׁה וְאֶסוּרָה לְכָל כַּהֵן) אוֹ שְׁמוֹסִיף בּוֹ חוּמְרָה (כְּגוֹן דְּבַר שֶׁהִיא אֶסוּר רַק בְּאֶכִּילָה וְנוֹסֵף לוֹ שֶׁאֶסוּר בְּהִנָּאָה); אֶסוּר כּוֹלָל, הָאֶסוּר הַשְּׁנֵי מִקִּיף אֶת הַקְּבוצָה הַגְּדוּלָה לֵה שִׁיךְ הַפְּרִיט הָאֶסוּר (כְּגוֹן מֵאֲכַל אֶסוּר שֶׁהִגִּיעַ יוֹם הַכַּפּוּרִים הָאֶסוּר כָּל אֶכִּילָה) (לְהַרְחִיב רֵאָה אֶסוּרֵי בִיאָה ז, ח; מֵאֲכֹלוֹת אֶסוּרוֹת יד, יח).

א ² הַשׁוֹחֵט וְכו' – לְאֶסוּרִים רֵאָה לְעִיל א, ד, ³ סְעִיפִים א, ה, יג. בְּאִין כְּאֶחָת – בַּשְּׁחִיטָה חֲלִים עַל הָאָדָם שְׁלוֹשֶׁת הָאֶסוּרִים הִלְלוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן.

א ³ בְּגִמְר זְבִיחָה הוּא עוֹבֵד אוֹתָהּ – אוֹמֵר עַל עֲצֻמוֹ ("הוּא") שִׁיעֲבּוֹד אוֹתָהּ בְּסוּף הַשְּׁחִיטָה. תֵּאָסֵר – לְהַקְרִיב מִשּׁוּם שֶׁעֲבַד בָּהּ לְעִבּוּדָה זָרָה (אֶסוּרֵי מוֹזֵב ג, יא; ד, ט). שִׁישְׁחֵט שְׁנַיִם אוֹ רֵב שְׁנַיִם – שְׁנֵי סִימְנֵי הַשְּׁחִיטָה, הַקְּנָה וְהוֹוֹשֵׁט (קְנָה הַנְּשִׂימָה וְהַצִּינּוֹר שֶׁהִמְאָכַל עוֹבֵר דְּרָכוֹ מִן הַפֶּה אֶל מַעְרַכְתָּהּ הַעֵיכוֹל), אוֹ רֹבֵם, וְכֵן הוּא שִׁיעוֹר הַשְּׁחִיטָה הַכִּשְׂרָה בְּבִהְמָה (שְׁחִיטָה א, ט). כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ וְכו' – אִינוּ חֵיב אֵלָּא עַל שְׁחִיטַת קִדְשִׁים הַרְאוּיִים לְקָרֵב לְמוֹזֵבֵחַ.

א ⁴ חֲצִי הַקְּנָה שְׁלָה פָּגוּם – חַתוּךְ,

דוגמא לשני מעשים באיסור אחד

א, הכא על הזכור והביא זכור עליו בהעלם אחד - אף על פי שהם שני גופין, אינו חייב אלא חטאת אחת, שנאמר: "וְאֵת זָכָר לֹא תִשָּׁכֵב" (שם יח, כב) - השוכב והנשקב שם אחד הוא. וכן הכא על הבהמה והביא בהמה עליו בעלם אחד - אינו חייב אלא חטאת אחת; עשו השוכב והנשקב בבהמה וזכור כבעלה אחת.

דוגמא לבעילה אחת ושמונה חטאות

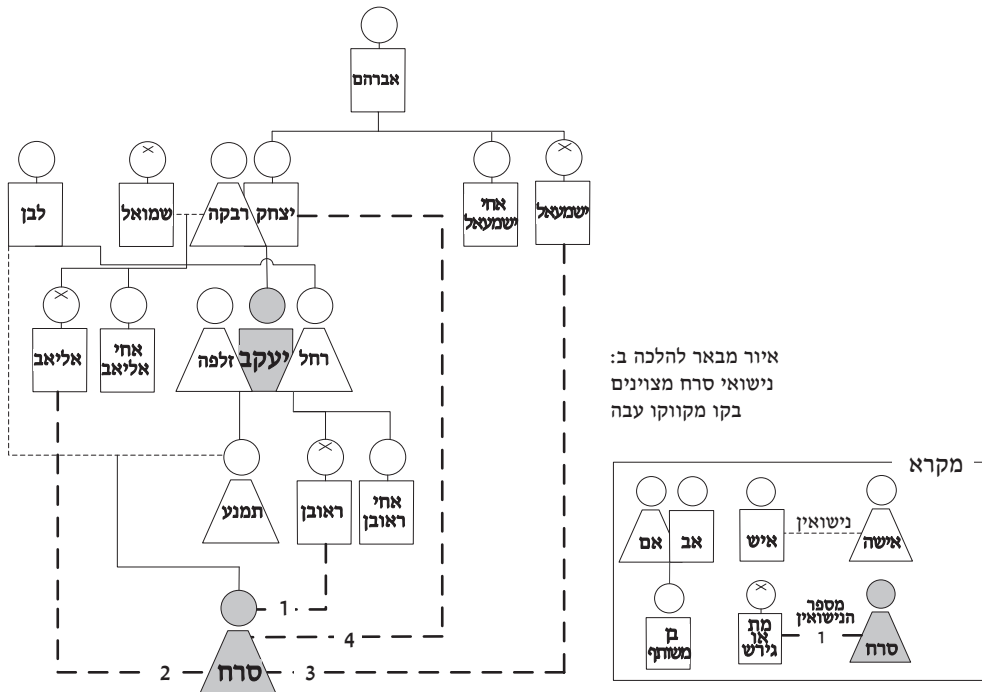
ב, יש בועל בעילה אחת וחייב עליה שמונה חטאות. כיצד? יעקב שהיתה לו בת מזלפה ושמה תמנע, נשא לבן תמנע והוליד ממנה בת ושמה סרח, ואין ללבן בת אלא רחל לבדה - נמצאת סרח בת בת יעקב ואחות אשתו מאביה, והם שני אסורין הפאין קאחת.

ב, נשאת סרח לראובן, ונאסרה על שאר בני יעקב - נוסף בה אסור ליעקב, והרי היא פלגו. מת ראובן או גרש, ונשאת סרח זו לאחי יעקב מאמו - מתוך שנאסרה על שאר אחי יעקב, נוסף ליעקב בה אסור אשת אחיו.

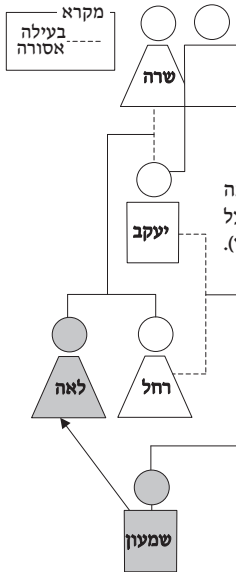
א, הכא על הזכור והביא זכור עליו... חטאת אחת - ששני האיסורים נעשו בזכר אחד. אבל אם עשה את האיסורים עם שני זכרים, חייב שתיים (להלן ה, 22). שם אחד הוא - נלמד מן הפסוק הן האיסור לבעול זכר הן האיסור להיבעל על ידי זכר (איסורי ביאה א, ד). הכא על הבהמה והביא בהמה עליו - גם כאן מדובר באותה בהמה (להלן ה, 22).

ב, ראה איר. ואין ללבן בת אלא רחל לבדה - חוץ מסרח. ורחל נולדה מאישה אחרת. נמצאת סרח... ואחות אשתו מאביה - אחות רחל מאביה לבן. והם שני אסורין הפאין קאחת - ששניהם נוצרו בו ומנית בלידת סרח.

ב, נוסף בה אסור ליעקב - וזהו 'איסור מוסיף'. ונשאת סרח זו לאחי יעקב מאמו - שאמו של יעקב (רבקה באיור) הייתה אשת איש (שמואל באיור), ונולדו לה כמה בנים ממנו, וגירש אותה או מת לפני שנישאה ליצחק, ואחד מבניה (אליאב באיור) נשא את סרח לאישה.

איור מבאר להלכה ה (ביאה אסורה מסומנת בקו מקוקו): יעקב בא על שרה אמו והוליד ממנה את רחל ולאה. אחר כך בא יעקב על רחל בתו והוליד ממנה את שמעון. אחר כך בא שמעון על לאה, שהיא אחותו ואחותו אמו (רחל) ואחות אביו (יעקב). בביאה זו דנה ההלכה (מסומנת בחץ).

והוליד ממנה שתי בנות, ובעל אחת מבנותיו והוליד ממנה בן – כשיבוא הממזר הזה על הבת השנית, שהיא אחות אמו הממזרת, שהיא אחותו מאביו, שהיא אחות אביו מאמו, חייב שלש חטאות. וכן כל פיוצא בזה.

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

שגגת עריות

ידיעות מחלקות שגגות

א הבא על ערוה אחת הרבה בהעלם אחד – אף על פי שהיה בין בעילה ובעילה ימים הרבה, הואיל ולא נודע לו בנפתיים, והרי היא גוף אחד, הרי הכל שגגה אחת, ואינו חייב אלא חטאת אחת. אבל אם שגג בה, ואחר כך נודע לו, וחזר ושגג בה עצמה ובעלה – חייב על כל בעילה ובעילה, שהידיעות מחלקות השגגות.

ב הבא על הערוה ביאות הרבה בעלם אחד, וזו הנבעלת היתה לה ידיעה בין כל ביאה וביאה, שנמצאו הביאות אצלה בהעלמות הרבה – הוא מביא חטאת אחת, והיא מביאה על כל ביאה וביאה. הרי לו היא ידיעות בנפתיים והיא בהעלם אחד – הוא מביא חטאות הרבה, והיא חטאת אחת.

גופים מחלקים שגגות

ג הבא על עריות הרבה בהעלם אחד – אף על פי שכלן משם אחד, הואיל והן גופים מחלקין, חייב על כל אחת ואחת. כיצד? הרי שבעל חמש נשיו נדות או שפא על חמש אחיותיו או חמש בנותיו בעלם אחד – חייב על כל גוף וגוף.

ג מפאן אפה למד, שזה שאמר חכמים: הבא על הזכור והביא זכור עליו בהעלם אחד חייב חטאת אחת – בשעה שהוא הזכור עמו. אבל אם היה זכור אחר – בין שפא על שניהן בין שפא על זה והביא זה עליו, חייב על כל גוף וגוף. והוא הדין בבא על הבהמה והביא בהמה עליו.

א ערוה – איסורי הביאה שנמנו לעיל א, ד, 2, והם: "כל שאסר ביאתן בתורה וחייב על ביאתן כרת, והן האמורות בפרשת 'אחרי מות' (ויקרא יח), הן הנקראין 'עריות', וכל אחת מהן נקראת 'ערוה' (אישות א, ה). בהעלם אחד – ראה לעיל ביאור ד, א, 1. ולא נודע לו בנפתיים – שהדבר אסור. היא גוף אחד – האישה שנבעלה (בניגוד לאמור להלן ג). שהידיעות מחלקות השגגות – הידיעות בין בעילה לבעילה עושות כל בעילה שגגה בפני עצמה.

ב ידיעה בין כל ביאה וביאה – אבל בשעת הביאה עצמה שכחה ושגגה. הרי לו הוא ידיעות בנפתיים – נודע לו בין ביאה לביאה.

ג 1 משם אחד – כולן אסורות עליו משום אותו איסור. חייב על כל אחת ואחת – על כל אישה חטאת אחת.

ג 2 שזה שאמר חכמים וכו' והוא הדין בבא על הבהמה וכו' – ראה לעיל ד, א, 7.